

Vakuutustoiminnan riskit, kehitys ja tulos

Vakuutusliiketoiminta Pohjoismaissa on jaettu organisatorisesti asiakassegmenteittäin liiketoiminta-alueisiin, joita ovat henkilöasiakkaat, yritysasiakkaat (pienet ja keskikokoiset yhtiöt) sekä suurasiaakkaat (suuret yhtiöt). Baltian vakuutusliiketoiminta on organisoitu Baltian liiketoiminta-alueeksi. Liiketoiminta-alueista henkilöasiakkaat on suurin vakuutusmaksuilla mitattuna kattaen yli puolet vakuutusmaksutulosta.

- Henkilöasiakkaat-liiketoiminta-alueen bruttovakuutusmaksutulot kasvoivat vuoden aikana johtuen siitä, että asiakasuskollisuus jatkui edelleen hyvänä ja autojen myynti oli vilkasta. Vakuutustoiminnan tuloksellisuutta vahvisti suotuinen korvauskulujen kehitys.
- Yritysasiakkaat-liiketoiminta-alueen vakuutusmaksutulo kehittyi positiivisesti, mutta suurvahingot, erityisesti Ruotsissa ja Norjassa, huononsivat vakuutustoiminnan kokonaistulosta.
- Suurasiaakkaat-liiketoiminta-alueella vakuutustoiminnan

tulos parani vuoden aikana johtuen vakuutusmaksutulojen kasvusta ja korvaus- ja liiketoimintakulujen pysymisestä vakaina.

- Liiketoiminta-alue Baltia teki edellisvuotta paremman vakuutusteknisen tuloksen heijastaen vakuutusmaksutulojen positiivista kehitystä sekä korvauskulujen suotuisaa kehitystä ja kustannustehokkuuden jatkumista.

If Vahinkovakuutuksen kolme merkittävintä Solvenssi II:n mukaista vakuutuslajia ovat moottoriajoneuvon vastuuvakuutus, muu moottoriajoneuvon vakuutus sekä palo- ja muu omaisuusvahinkovakuutus. Taulukko If Vahinkovakuutuksen vakuutustoiminnan tulos, 31.12.2017 kuvaa If Vahinkovakuutuksen vakuutusmaksujen ja -korvausten, liikekulujen, jälleenvakuuttajien osuuksien sekä vakuutusteknisen tuloksen kehityksen viimeiseltä kahdelta vuodelta jaoteltuna Solvenssi II:n mukaisiin vakuutuslajeihin.

If Vahinkovakuutuksen vakuutustoiminnan tulos 31.12.2017 ja 31.12.2016

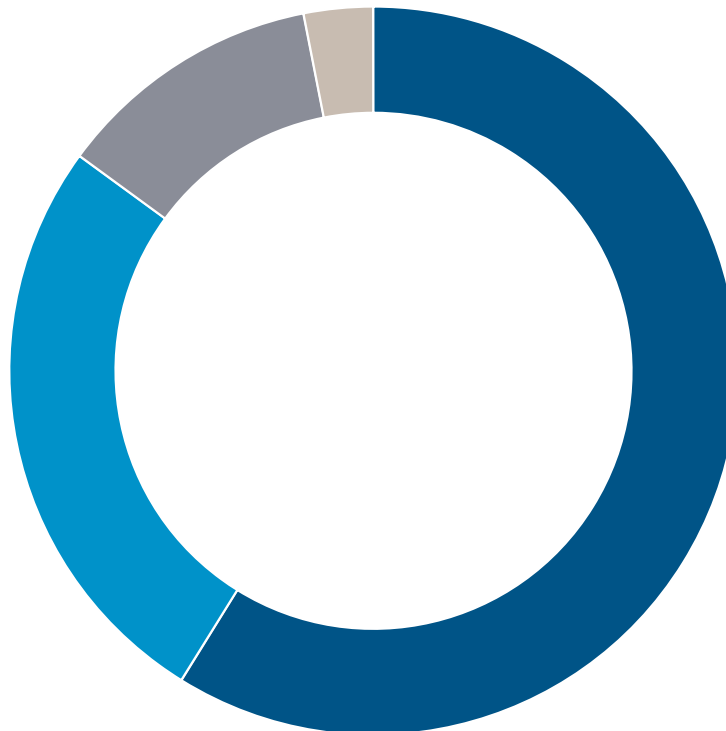
Vakuutustoiminnan tuloksellisuus SII vakuutuslajeittain, Milj. e	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
	Vakuutusmaksutulo		Vakuutusmaksutuotot		Korvauskulut		Liikekulut		Jälleenvakuuttajan osuus vakuutuslajeista		Vakuutustoiminnan tuloksellisuus ensivakuutuksesta	
Sairauskuluvakuutukset	131,3	125,4	129,0	132,9	69,6	74,2	34,0	33,4	0,1	0,1	25,3	25,1
Vakuutukset ansiotulon menetyksen varalta	397,4	369,1	381,9	367,1	236,5	248,9	80,3	79,1	-0,5	0,3	65,6	38,8
Työntekijäin tapaturmavakuutukset	198,6	194,1	199,3	198,5	43,5	54,3	36,7	41,6	5,3	2,9	113,8	99,7
Moottoriajoneuvon liikennevakuutukset	589,7	615,0	599,1	620,1	307,7	274,4	185,0	180,7	-0,1	0,0	106,4	165,0
Muut moottoriajoneuvojen vakuutukset	1 334,3	1 301,1	1 296,7	1 271,0	892,0	849,9	244,9	253,1	0,7	1,6	159,0	166,5
Meri-, ilma- ja kuljetusvakuutukset	117,6	117,9	117,6	119,5	95,1	61,3	24,9	24,7	-2,2	10,8	-0,2	22,6
Palo- ja muut omaisuusvahinkovakuutukset	1 433,7	1 425,9	1 424,8	1 435,0	877,8	883,1	300,4	308,0	50,2	76,6	196,4	167,3
Yleiset vastuuvakuutukset	271,0	259,9	264,9	261,2	131,5	158,7	51,8	51,1	12,7	-9,1	68,9	60,4
Matka-apu	14,4	15,0	14,2	15,7	12,4	12,4	2,5	2,7	0,0	0,0	-0,7	0,5
Muut henkivakuutukset	37,8	34,7	36,5	33,1	8,6	6,2	8,6	7,1	2,0	1,8	17,3	18,0
Vahinkovakuutussopimuksiin pohjautuvat ja sairausvakuutusvelvoitteisiin liittyvät elinkorot ja eläkkeet	0,0	0,0	0,0	0,0	77,3	66,7	0,0	0,0	0,0	0,0	-77,3	-66,7
Vahinkovakuutussopimuksiin pohjautuvat ja muihin kuin sairausvakuutusvelvoitteisiin liittyvät elinkorot ja eläkkeet	0,0	0,0	0,0	0,0	60,8	52,2	0,0	0,0	-0,0	0,0	-60,8	-52,2
Yhteensä (ilman muita kuluja)	4 525,7	4 458,1	4 464,0	4 454,1	2 812,8	2 742,5	969,2	981,6	68,3	84,9	613,7	645,0
Muut kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,0	0,0	8,0	15,4
Yhteensä	4 525,7	4 458,1	4 464,0	4 454,1	2 812,8	2 742,5	969,2	981,6	68,3	84,9	621,7	660,4

Luvut on jaoteltu Solvenssi II:ssa määriteltyihin vakuutuslajeihin, jotka eroavat muissa taulukoissa käytettävästä kansallisen kirjanpitoavan tai IFRS:n vaatimusten mukaisesta vakuutuslajien jaottelusta.

Kuten alla olevassa kuvassa Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain, If Vahinkovakuutus, 2017 on esitetty, If Vahinkovakuutuksen

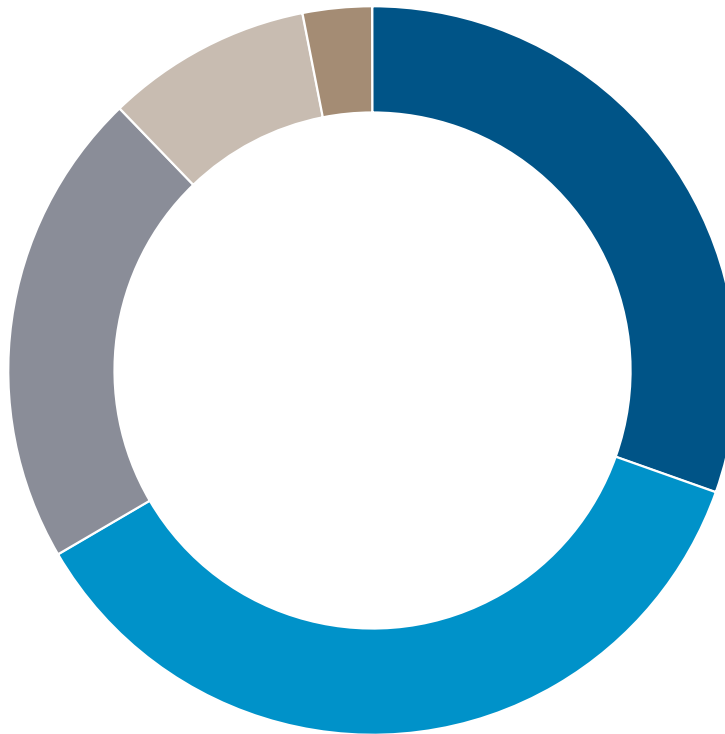
vakuutusportfolio on liiketoiminta-alueittain, maittain ja vakuutuslajeittain hyvin hajautunut. Kuvan kuusi vakuutuslajia edustavat IFRS:ssa käytettyä jaottelua.

Bruttomaksutulojen erittely liiketoiminta-alueittain If Vahinkovakuutus, 2017, yht. 4 526 milj. euroa

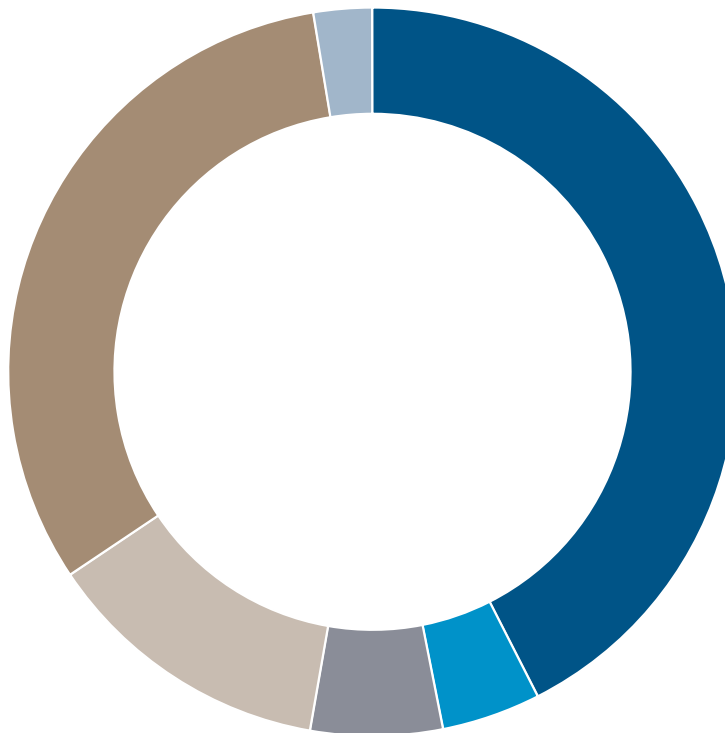
Bruttomaksutulojen erittely maittain

If Vahinkovakuutus, 2017, yht. 4 526 milj. euroa

Bruttomaksutulojen erittely vakuutuslajeittain

If Vahinkovakuutus, 2017, yht. 4 526 milj. euroa

Seuraavat oikaisut on tehty IFRS:n ja Solvenssi II:n mukaisten vakuutuslajien välillä:

- IFRS:n mukainen vakuutuslaji Ajoneuvovakuutus (1 924) sisältää Solvenssi II:n mukaiset vakuutuslajit moottoriajoneuvon vastuuvakuutus (590) ja

Tämä on käyttäjän laatima ote Sammon verkkovuosikertomuksesta, eikä tätä otetta voi kutsua missään yhteydessä Sammon vuosikertomukseksi tai sen osaksi. Sammon vuosikertomus on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.sampo.com/vuosikertomus.

muut moottoriajoneuvon vakuutus (1334).

- IFRS:n mukainen vakuutuslaji Tapaturmavakuutus (581) sisältää Solvenssi II:n mukaiset vakuutuslajit vakuutus ansiotulon menetyksen varalta (397), muut henkivakuutukset (38), sairauskuluvakuutus (131) ja matka-apuvakuutus (14).

Erä Muut (mukaan lukien konsernieliminoinnit) ei näy yllä bruttomaksutulojen erittelyssä, mutta se on huomioitu bruttomaksutulojen yhteismäärässä.

Sampo-konsernin ja If Vahinkovakuutuksen raporttoimien lukujen välillä on pieniä eroja johtuen yhdistelyssä käytetyistä valuuttakursseista.

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriski sekä niiden hallinta ja valvonta

Vakuutusmaksu- ja katastrofiriskien määritelmät ovat saatavilla [liitteessä 2 \(Riskien määritelmät\)](#).

Hyvin hajautetusta vakuutuskannasta huolimatta altistuminen luonnonkatastrofeille, kuten myrskyille ja tulville, voi synnyttää riskikeskittymiä, joista voi seurata suuruusluokaltaan merkittäviä vahinkoja. Maantieteellisistä alueista tällaisille tapahtumille altistuneimpia ovat Tanska, Norja ja Ruotsi. Luonnonkatastrofien lisäksi yksittäiset suurvahingot voivat vaikuttaa merkittävästi

vakuutustoiminnan tulokseen. Luonnonkatastrofien ja yksittäisten suurten vahinkojen negatiivisia taloudellisia vaikutuksia saadaan tehokkaasti pienennettyä hyvin hajautetulla vakuutusportfoliolla ja konsernin laajuisella jälleenvakuutusohjelmalla.

Vakuutustoiminnan tuloksen herkkyyttä ja sen riskiä on kuvattu taulukossa Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi, If Vahinkovakuutus, 31.12.2017 ja 31.12.2016 esittämällä joidenkin keskeisten lukujen muutokset.

Vakuutustuloksen herkkyyksianalyysi If Vahinkovakuutus 31.12.2017 ja 31.12.2016

Tunnusluku	Nykyinen taso		Vaikutus tulokseen ennen veroja, Milj. e	
	(2017)	Muutos nykyisessä tasossa	2017	2016
Yhdistetty kulusuhde, henkilöasiakkaat	84,0 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 26	+/- 26
Yhdistetty kulusuhde, yritysasiakkaat	88,0 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 12	+/- 12
Yhdistetty kulusuhde, suurasiaakkaat	88,7 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 4	+/- 4
Yhdistetty kulusuhde, Baltia	88,9 %	+/- 1 prosenttiyksikköä	+/- 1	+/- 1
Nettovakuutusmaksutuotot (Milj. e)	4 294	+/- 1 prosenttia	+/- 43	+/- 43
Nettokorvauskulut (Milj. e)	2 959	+/- 1 prosenttia	+/- 30	+/- 29
Annetun jälleenvakuutuksen maksutulo (Milj. e)	168	+/- 10 prosenttia	+/- 17	+/- 17

Vastuunvalintakomitea antaa mielipiteitä ja toimenpidesuosituksia vakuutusriskeihin liittyvissä asioissa. Komitea myös arvioi ja ehdottaa muutoksia vastuunvalintapolitiikkaan, joka on tärkein vakuutusten myyntiä ohjaava dokumentti, ja se määrittelee vakuutusten myynnin yleisperiaatteet, rajoitukset ja menettelytavat. If Vahinkovakuutuksen konserniin kuuluvien yhtiöiden hallitukset vahvistavat vastuunvalintapolitiikan vähintään kerran vuodessa.

Komitean puheenjohtaja vastaa mahdollisten poikkeamien ja muiden komitean käsittelemien asioiden raportoinnista.

Vastuunvalintapolitiikkaa täydennetään yksityiskohtaisilla ohjeilla, jotka ohjaavat vakuutusten myyntiä eri liiketoiminta-alueilla. Nämä ohjeet pitävät sisällään muun muassa tariffit ja hinnoittelun luokitusmallit, ohjeet vakioehdoista ja sopimusteksteistä sekä vastuunvalintavaltuudet ja -limiitit.

Vastuunvalintakomitealle asetettujen ohjeiden mukaisesti komitea vastaa siitä, että määritelyjä

vastuunvalintaperiaatteita noudatetaan.

Vahinkovakuutuksen liiketoiminta-alueiden päivittäiseen työhön kuuluu ohjeiden mukainen vakuutusriskien hallinta. Vahinkovakuutuksen kannattavuuteen ja riskeihin ratkaisevasti vaikuttava tekijä on kyky arvioida tulevaisuuden korvaus- ja liikekulut täsmällisesti ja täten hinnoitella vakuutus sopimukset oikein. Hinnoittelu Henkilöasiakkaat-liiketoiminta-alueella sekä Yritysasiakkaat-liiketoiminta-alueen pienempien riskien osalta perustuu tariffeihin. Sen sijaan Suurasiaakkaat-liiketoiminta-alueella ja monimutkaisempien riskien osalta Yritysasiakkaat-liiketoiminta-alueella vakuutusten hinnoittelu on tapauskohtaista ja yksilöllistä sen sijaan, että se perustuisi tiukkoihin tariffeihin. Yleisesti ottaen vakuutusten hinnoittelu perustuu sattuneista vahingoista tehtäviin tilastoanalyysiin ja arvioihin vahinkotiheyden ja korvausinflaation tulevasta kehityksestä.

If Vahinkovakuutuksen jälleenvakuutuspolitiikka määrittelee periaatteet jälleenvakuutusratkaisujen suhteen.

Jälleenvakuutuksen tarvetta ja optimaalista valintaa arvioidaan tarkastelemalla jälleenvakuutuksen odotettuja kustannuksia suhteessa siitä saatavaan hyötyyn sekä jälleenvakuutuksen vaikutuksia tulospainotukseen ja pääomavaatimuksiin. Arvioinnissa käytetään pääosin If Vahinkovakuutuksen sisäistä mallia, jolla mallinnetaan vahinkotiheydet, suurvahingot ja luonnonkatastrofit.

If Vahinkovakuutuksessa on ollut käytössä vuodesta 2003

lähtien koko konsernin laajuinen jälleenvakuutusohjelma. Vuonna 2017 omapidätystasot olivat 100 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 10,2 miljoonan euron) ja 250 miljoonan Ruotsin kruunun (noin 25,4 miljoonan euron) välillä yksittäistä riskiä kohden sekä 250 miljoonaa Ruotsin kruunua (noin 25,4 miljoonaa euroa) yksittäistä vahinkotapahtumaa kohden.

Vastuovelkariski sekä sen hallinta ja valvonta

Vastuovelkariskin määritelmä on saatavilla [liitteessä 2 \(Riskien määritelmät\)](#).

If Vahinkovakuutuksessa vastuovelkariskin merkittävimmät aiheuttajat ovat epävarmuudet tulevaisuuden korvausinflaatiosta ja tulevaisuuden odotettua korkeammassa elinajanodotteesta, joka kasvattaa sekä eläkemuoitoisia että kertakorvauksia.

Alla olevassa taulukossa Vastuuelka vakuutuslajeittain ja maittain, If Vahinkovakuutus, 31.12.2017 If Vahinkovakuutuksen vastuuelka duraatioineen esitetään vakuutuslajeittain sekä merkittävien maantieteellisten

alueitten mukaan. Kun vastuuelan jakautumista verrataan vakuutusmaksutulon jakaumiin, huomataan, että Suomen ja Ruotsin osuus vastuuelasta on suurempi kuin niiden osuus vakuutusmaksutulosta. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että Ruotsissa ja Suomessa liikennevakuutuksen duraatio on pitkä ja Suomessa on pitkä duraatio myös lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Pitkä duraatio johtuu näiden vakuutuslajien eläkevarauksista, mikä kasvattaa vastuuelan määrää. Vastuuelan duraatio ja siten sen herkkyyks korkotason muutoksille vaihtelee vakuutuslajeittain. Vuonna 2017 koko vakuutuskannan keskimääräinen duraatio oli 6,5 vuotta.

Vastuuelka vakuutuslajeittain ja maittain If Vahinkovakuutus, 31.12.2017

	Ruotsi		Norja		Suomi		Tanska		Yhteensä	
	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio	Milj. e	Duraatio
Ajoneuvovakuutus	2 516	7,5	536	1,4	1 033	12,7	160	1,8	4 245	7,8
Lakisääteinen tapaturmavakuutus	0	0,0	218	5,0	1 199	12,1	252	6,7	1 669	10,4
Vastuuvakuutus	268	2,7	127	1,4	122	3,0	74	1,9	591	2,4
Tapaturmavakuutus	327	4,9	372	5,7	156	4,3	94	1,7	948	4,8
Omaisuuksivakuutus	407	1,2	475	0,9	226	1,1	99	1,0	1 207	1,0
Alus, ilma-alus ja kuljetus	21	1,9	48	0,6	10	0,9	23	1,2	101	1,0
Yhteensä	3 537	6,1	1 775	2,5	2 746	10,5	701	3,1	8 760	6,5

Kuten Sammon vuosikertomuksessa 2017 mainitaan, luvuissa ei ole mukana Baltian osuutta, joka on 140 miljoonaa euroa.

Korvausvastuu on herkkä erityisesti inflaation ja diskonttokoron sekä jossain määrin myös elinajanodotteen muutoksille. If Vahinkovakuutuksen vastuuelan herkkyydet

inflaation nousulle, elinajanodotteen pitenemiselle sekä diskonttokoron laskulle esitetään taulukossa Vastuuelkaan liittyvien riskien herkkyydet, If Vahinkovakuutus, 2017.

Vastuuelkaan liittyvien riskien herkkyydet If Vahinkovakuutus, 2017

Vastuuelan erä	Riskitekijä	Riskiparametrin muutos	Maa	Vaikutus Milj. e 2017
Nimellismääräinen vastuuelka	Inflaatio kasvaa	Yhden prosenttiyksikön kasvu	Ruotsi	183,8
			Tanska	11,7
			Norja	53,3
			Suomi	37,4

Eläkemuotoinen korvausvastuuarvio	Kuolevuus laskee	Odotettu elinikä kasvaa yhdellä vuodella	Ruotsi Tanska Suomi	24,6 1,6 66,2
Diskontattu vastuovelka (eläkevaraukset ja osa suomalaisesta IBNR:stä)	Diskonttokorko laskee	Yhden prosenttiyksikön lasku	Ruotsi Tanska Suomi	66,2 13,3 299,3

Vuodesta 2014 eteenpäin arvioitu korvausvastuun osuus tulevista eläkevarauksista on huomioitu odotetun elinajan herkkyyksissä.

If Vahinkovakuutuksen vastuovelkaa analysoidaan lisäksi vahinkovuosisatasolla. Tämän analyysin tulokset sekä ennen että jälkeen jälleenvakuutuksen esitetään korvauskulujen kehitystä kuvaavissa taulukoissa. Nämä esitetään tilinpäätöksen liitetiedoissa (liite 25).

Vastuuelan laskennassa otetaan huomioon odotettu inflaatiokehitys. Se on erityisen merkittävä tekijä vakuutuslajeissa, joissa vahingon lopullisen korvausmenon selviäminen kestää kauan, kuten liikennevakuutuksessa ja lakisääteisessä tapaturmavakuutuksessa. Odotettu inflaatio perustuu ulkoisiin arvioihin inflaatiokehityksestä, kuten kuluttajahintaindeksiin ja palkkaindeksiin, yhdistettynä If Vahinkovakuutuksen omilla arvioilla eri korvauslajien kustannuksista. Tiettyihin vakuutuslajeihin, kuten liikennevakuutukseen ja lakisääteiseen tapaturmavakuutukseen, liittyvä lainsäädäntö eroaa huomattavasti maittain. Osa suomalaisesta, ruotsalaisesta ja tanskalaisesta vastuuelasta sisältää eläkemuotoista korvausvastuuta, joka on herkkä kuolevuusoletusten ja diskonttauskoron muutoksille. Ajoneuvovakuutuksen ja lakisääteisen tapaturmavakuutuksen osuus vastuuelasta oli 68 prosenttia.

If Vahinkovakuutuksen hallitus päättää vastuuelan laskentaa koskevista ohjeista. If Vahinkovakuutuksen

pääaktuaarin vastuulla on kehittää ja toimeenpanna ohjeita vastuuelan määrittämiseksi sekä arvioida kokonaisvastuuelan riittävyttä. If Vahinkovakuutus-konsernin tasolla pääaktuaari laatii vastuuelan riittävydestä neljännesvuosittain raportin.

Aktuaarikomitea on toimielin, joka valmistelee ja antaa neuvoja If Vahinkovakuutuksen pääaktuaarille. Komitean tehtävänä on varmistaa vastuuelkariskin kokonaisvaltainen tarkastelu sekä keskustella ja antaa suosituksia vastuuelkaa koskeviin politiikkoihin ja ohjeistuksiin.

Aktuaarit seuraavat jatkuvasti vastuuelan tasoa varmistaakseen, että se on vahvistettujen ohjeiden mukainen. Aktuaarit kehittävät lisäksi menetelmiä ja järjestelmiä, jotka tukevat tätä prosessia.

Vakuutusmatemaattiset arviot pohjautuvat tilinpäätöspäivänä käytössä oleviin tietoihin vakuutuskannan koosta ja aiemmista vahingoista. Seurattavia tekijöitä ovat muun muassa vahinkokehityksen trendit, maksamattomien korvausten määrä, lakimuutokset, oikeuskäytännöt ja yleinen talouskehitys. Vastuuelan laskennassa yleisesti käytettyjä menetelmiä ovat Chain Ladder- ja Bornhuetter-Fergusson -tekniikat yhdistettynä ennusteisiin vahinkojen lukumäärästä ja keskimääräisistä korvauskuluista. Henkivakuutustekniikoin laskettavan vastuuelan osalta tuntemattomien vahinkojen arvio perustuu arvioon odotetusta korvausmenosta (riskimaksu) ja keskimääräisestä vahinkojen raportoitumisviiveestä.